

DAG DANIŠ: MISSION IMPOSSIBLE. HLADÁ SA OĽANO BEZ MATOVIČA

- CZ24 News | 6. března 2021

1. Pokus o malý prevrat

To, čo sa spustilo tento týždeň, vykazuje známky pokusu o malý politický prevrat. Poriadok určený výsledkom volieb a ústavnými pravidlami sa má nahradiť bočnou alternatívou, ktorú si kdesi v zákulisí kreslia Sulík, poslanci Za ľudí a ľudia z Prezidentského paláca.

Otázne ostáva, ako má vlastne vyzeráť cieľ. Výsledok. Pravdepodobne sú v hre dva zámery, medzi ktorými plávajú a váhajú zúčastnení. Tým prvým, bezprostredným, je odstaviť Matoviča z vlády a postaviť novú, v ktorej budú mať silnejší vplyv rebeli. Tým druhým zrejme ostáva vízia predčasných volieb. Pretože, priznajme si, hra na „OĽANO bez Matoviča“ asi nebude tým ideálnym režimom, ktorý by uspokojil kritikov na celé tri roky - do volieb 2024.

Pokiaľ ide o dôvody koalíciej krízy, tie sú tiež dva.

Prvý je ten zreteľne viditeľný - kauza Sputnik V, ktorou sa naplnila trpezlivosť Za ľudí, SaS aj prezidentky. Premiér urobil hrubú chybu, keď v takejto citlivej veci konal svojvoľne, bez prípravy rozhodnutia s partnermi, ministrami a napokon aj diplomatmi spojeneckých krajín...

Tento problém však v tejto fáze nie je rozhodujúci.

Druhý dôvod koalíciej krízy je hlbší, starší a trochu menej fotogenický ako škatule so Sputnikom. Siahla do novembra 2020, keď sa začal Matovič správať mimoriadne agresívne k partnerom, k prezidentke, k vedcom, k časti verejnosti. Slovom, k akýmkoľvek kritikom. Už vtedy sa začala jasne formovať „liga odporu“, ktorá si dala za cieľ výmenu predsedu vlády. Alebo predčasné voľby.

V tejto hre boli pomerne aktívni viacerí ľudia s väzbami na Prezidentský palác. A popri nich nespokojní poslanci Za ľudí a Sulíkova strana. Samozrejme, nešlo a stále nejde o dobre organizovanú skupinu s presnými cieľmi a spoločným postupom. Skôr sa len vyskladali záujmy. Progresívcí z prezidentskej kancelárie sú sklamaní z výsledku volieb a neúspechu PS. Poslanci Za ľudí sú zas sklamaní, že ich budúcnosť nie je spojená s Kiskom, ale s Matovičom. SaS vyskakuje preto, že na tom slušne zarába - a za rizikami pádu vlády vidí možné zisky. Preto je Sulík ešte radikálnejší ako Remišová. Môže viac získať než stratiť.

Požiadavky rebelov, zabalené do hesla „rekonštrukcia vlády“, sú namierené na odchod Matoviča (a Krajčího). S tým, že pri tvorbe novej vlády na pôdoryse súčasnej parlamentnej väčšiny by bola aktívnejšia prezidentka Čaputová a dve strany, s ktorými spolupracuje: Za ľudí a SaS. Problém je zatiaľ v tom, že Sulík a Remišová nevystupujú spoločne. Za ľudí sa radikalizuje skôr na úrovni poslancov ako vedenia. A SaS sama do ultimát nepôjde - aby zas nebola vyhlásená za demolátora vlády. Už druhý.

Pre Matoviča s Borisom Kollárom je zatiaľ výmena premiéra, pochopiteľne, neprijateľná.

Výsledkom je patový režim, v ktorom sa nikto nehýbe a každý vyčkáva.

2. História sa opakuje

Málokto asi pochybuje o tom, že za koalíčnú krízu si môže v prvom rade Matovič sám. Od jesene 2020 robil silne konfliktnú politiku, ktorá bola z pohľadu partnerov neudržateľná. A z pohľadu verejnosti neznesiteľná.

Stále je však otázne, či by bol jeho odchod z vlády riešením alebo len prehĺbením problému.

Projekt „OLaNO bez Matoviča“ je totiž nezmysel. Nič také neexistuje. Podobne ako bol v minulosti nezmysel projekt „HZDS bez Mečiara“, „SDKÚ bez Dzurindu“ či „Smer bez Fica“.

Totíž: jedna vec je problémový premiér. Ak to preháňa, nezaškodí ultimáta či tlak na predčasné voľby. No druhá vec je jeho vynútená výmena bez volieb. Na nátlak partnerov, ktorí dostali najmenej voličských hlasov. Takéto prístupy vždy narážajú na politickú legitimitu. Teda na parlamentné voľby a ich výsledok.

O tom, kto má vládnuť, rozhodli voliči. Na štyri roky. A ak sa má ich vôľa prelomiť, lebo premiér zlyháva, poctivým riešením by boli nové voľby. Nie nová vláda, ktorú si vynúti dve najmenšie strany - spoločne s prezidentkou. A ktorú by aj tak kontroloval a riadil líder OLaNO.

Mimochodom, je možné, že väčšine rebelov ide v konečnom dôsledku práve o predčasné voľby a všetko ostatné sú len manévry. Prezidentka by rada videla v parlamente progresívcov (ktorí po voľbách ostali len tesne vymknutí pred bránou). Viacerí poslanci Za ľudí si hľadajú novú, perspektívnejšiu stranu, pretože s Remišovou vôbec nerátali. SaS má dnes dvojnásobné preferencie oproti volebnému výsledku...

Lenže - ak im ide o nové voľby a celkom novú vládu, potom by to mali priznať. Aspoň ako jednu z možností. A nehrať sa tu na „rekonštrukciu vlády“, ktorá by aj tak pre nikoho z nich nebola atraktívnym východiskom.

Tak ďaleko však ešte nie sme.

Remišová nechce predčasné voľby. Potrebuje si len udržať svojich nespokojných poslancov - teda pritlačiť na Matoviča, aby ponúkol ústupky. Sulík sám do krachu koalície nepôjde. Preto nedáva

silácke ultimáta. A prezidentka nemôže podnikáť nič proti parlamentnej väčšine.

Kľúč k riešeniu drží Matovič. Nie, neberme to ako frázu. Veľa závisí od toho, či bude vnímať politickú realitu. A či ponúkne presvedčivé garancie na reštart koalície s novými pravidlami.

Ak to nezvládne a ak sa nezačne správať ako predseda vlády – teda ako moderátor konfliktov –, potom budú pred nami len dve pomerne zlé možnosti. Buď vláda s novým premiérom za OĽaNO. Čo môže dopadnúť horšie, ako to vyzerá dnes. Alebo krach vlády a nové voľby, po ktorých hrozí, že Slovensko opäť prevezme Pellegrini. A ďalší odchovanci Smeru.

Iste, pri Matovičovi to bude ťažké, ľudia nevedia meniť svoj charakter a svoju povahu. No stále veríme, že vedia časom meniť svoje správanie a štýl práce. Teda: že vedia rásť.

Hlavne ak nemajú na výber.

3. Postavené na hlavu

Štyrom lídrom by sme ešte mali poslať jeden podstatný odkaz – je nehorázne a vrcholne nezodpovedné, že sa zasekli na vnútornej kríze práve teraz. Presne v čase, keď začínajú platiť najtvrdšie obmedzenia slobody od skončenia vojny.

Od stredy tu máme plošný zákaz večerného vychádzania, k tomu neúnosne dlho zavreté školy, obchody a služby, obmedzenia pohybu či športu... Jednoducho: spoločnosť je nútená fungovať v drsnom krízovom režime.

A vláda by zas mala byť povinná tento režim riadiť, vyhodnocovať a uvoľňovať – aspoň tam, kde najtvrdšie opatrenia nie sú nevyhnutné.

Namiesto manažmentu krízového stavu tu však máme celkom nečinnú, odstavenú vládu, ktorá desiatky hodín „rieši“ to, čo mala vyriešiť už v novembri – samu seba.

Tento stav je zvrátený a z pohľadu zdola krajne nespravodlivý.

Opäť riešime vysoké nároky na disciplínu ľudí – a nulové nároky na zodpovednosť a obetavosť vlády.

Koalícii zjavne unikajú priority. Ak nevie ísť v čase sprísneného núdzového stavu príkladom v súdržnosti a výkone, potom to len ťažko môže vyžadovať od spoločnosti.

4. Tóthovo komando

Posledný bod prehľadu venujeme komandu Petra Tótha, ktoré pre Kočnera sledovalo politikov, podnikateľov a novinárov. NAKA Tótha a jeho ľudí stíha za porušenie dôvernosti ústneho prejavu.

Tóthovo komando je od roku 2018 známe tým, že údajne sledovalo novinárov a špeciálne Jána Kuciaka. No to bola len časť jeho úloh.

Kočnerov tím pracoval aj na sledovaní jednej z kaviarní, kam zvykla chodiť ministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská. Sledovali údajne aj Lipšica a ďalších politikov, o ktorých sa zaujímal Kočner.

Novinárov rozpracoval až v roku 2017, keď sa dostával pod silný mediálny tlak, ktorý neskôr viedol k jeho stíhaniu za kauzu Donovaly (práve túto kauzu veľmi dôsledne rozpracoval novinár Ján Kuciak).

Tóth mal na účely sledovania povolal bývalých siskárov, ktorí v tom čase pracovali ako úradníci pre štátnu správu. Jeden bol formálne zamestnaný na Finančnej správe, ďalší na Ústredí práce. Bolo

zrejme, že ich pôsobenie v štátnej službe bolo len formálne, reálne sa zrejme venovali „špeciálnym úlohám“ od rôznych zadávateľov. Nielen od Kočnera s Tóthom.

Dnes už vieme, že Kriminálny úrad Finančnej správy či časť NAKA „patrili“ pod bödőrovcov.

Sledovanie novinárov v réžii Kočnera a Tóthovho tímu viedlo k vražde jedného z nich.

Tóthovi môžeme veriť, že vedel len o zámere rozpracovať a sledovať novinárov, nie o vražedných plánoch Kočnera. Lenže - aj sledovanie a odpočúvanie kohokoľvek, kto nie je podozrivý z trestnej činnosti, by malo byť protiprávne a trestné.

Je správne, že NAKA v tejto veci začala stíhanie.

Malo by poslúžiť nielen ako trest, ale aj ako odstrašujúci precedens. Aby sa v budúcnosti nikto nezahrával s pokúšením „rozpracovať“ tých, ktorí mu lezú na nervy.

Lebo to by časom mohli byť „rozpracovaní“ takmer všetci.

Zdroj: <https://www.postoj.sk/a>